

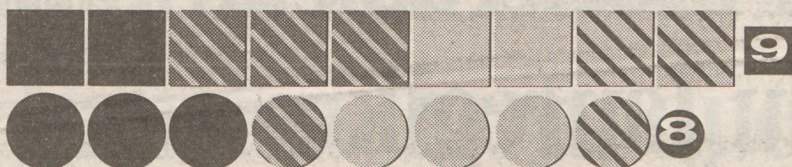
EKAINAK 6

Espainiako
Legebiltzarrerako
hauteskundeak

HEGO EUSKAL HERRIKO DIPUTATU ETA SENADOREAK

PSE-EE

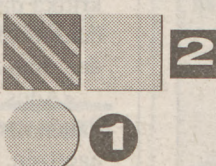
EAJ

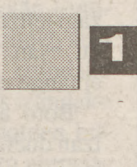
PP-UPN

HB

EA-EUE

Dip. Sen.

Araba

Bizkaia

Gipuzkoa

Nafarroa

Hego Euskal Herriko eskainuak

I.MARTIARENA

PSOEk bildu ditu
diputatu gehien
Hego Euskal
Herrian

Ondoko infograman alderdi politiko ezberdinek Hego Euskal Herriko lau herrialdeetan lortu duten diputatu eta senadore konporua azaltzen da. PSE-EEK eskuratu duen diputatu eta senadore gehien, lau herrialdeetan era homogeno batez. Boto kopuruari dagokionez, Hego Euskal Herriko bigarren alderdia EAJ bada ere, diputatu kopuruari dagokionez PP-UPN aurretik gelditzen da, Nafarroako hiru diputatuei esker. EAJk Bizkaian biltzen ditu eskainu gehien. HBk bana Bizkaian eta Gipuzkoan eta EAK bakarrik Gipuzkoan.

ANDER ITURRIOTZ LAUZIRIKA Soziologoa eta EHUKo irakaslea

IRITZIA

Bipolarizaketa nazionalismoaren kaltetan

Burutu berri diren Estatu Espainiarreko Legegintzaldirako Hauteskundeetan zerbait nabari eman bada bipolarizaketa joera indartsua izan da, eta, zer esanik ez, bipolarizaketa hau nazionalismoaren kalterako etorri da.

Gauza jakina da Estatu mailako hauteskundeak ez direla oso esparru positiboa, ez nazionalistentzat, ulerbedi subiranotasunik gabeko herrietako nazionalistentzat, ezta talde txikien igurikuntzat ere. Beraz, hasteko, hauteskunde hauetan nazionalismoak lortu dituen emaitzak ingurune horretan epaitu behar dira, duten neurri erlatiboan hartuz.

Baina, esan bezala, ohar metodologiko honetaz gain, ekaineko Hauteskunde hauetan nazionalismoari kalte izugarria egin dion ezohizko bipolarizaketa eman da, eta honek esplikazake, neurri batean, hauteskunde hauetan bozketaren beraren izakerari egokitu lekizkiokeen emaitzetatik zertxobait beherako kokatzea botu nazionalista.

Burutu berri diren hauteskun-

de hauetan inoiz baino zalantzarik gabeko bait zen Estatuko Gobernuak izan zezakeen osaketa. Ez zegoen ezer 'idatzia', eta egin diren inkesta ugariak ez dute argirik egin batere. PSOE kinka larrian zebilen, irudiz, nekatur eta izandako oker nabariak ordaindu ezinik; PP, berriz, behingoz ageri zen gobernurako aukera serio bezala, bere iragan iluna gailentzeko eta bere mezua berriro egin ahaleginen ondorioz. Aldarte honetan, normala dirudi Estatuko iritzia publikoa bi arerio nagusi hauen arteko lehia bizian baitaratzea. Botuak pragmatikoa behar zuen izan, batarentzat edo bestearentzat, ez zegoen erdibiderik. Edo hala sinestartarazi diote hauteslegoari, bestetan nazionalista bozkatu duenari barne.

Honetaz gainera, ordean, hauteskunde hauetan beste fenomeno bat sortu da harea politikoa, telebistak inoizko protagonismoa izan bait du honakoan. Beraz, aipatu behar da, zentzu honetan, telebista katea pribatuak izan duten jokabide mediatikoa, Antena 3 eta Tele 5 kateek antolatutako zituzten buruz-buruzko eztabaida saioak, alegia, uste baino eragin handiagoa izan dutela ematen bait du.

Telebistek ikuskizuna behar dute inoiz baino gehiago, audientziak lortzeko borroka bizian dihardutelarik, ikuskizuna eman behar dute ekonomiaren legeak hala agintzen dielako. Eta politika ere ikuskizun bilakatu dute, hein batean. Esan nahi bait da, egungo lehia egitura bortitz horretan, ikusteentzulegoa bereganatzeko eskemen barruan politikaren dikotomizazioaren printzipioari jarraiki zaizkiola telebistak, bipartidismoa bultzatu dutela, bestela esanda.

Jakin badakite eta, aurrez-aurreko eztabaidaren espektakuloak alde batera uzten dituela kanpaina barruan mezuz aseberik dauden audientziak areago neka litzakeen arrazoiak, programak eta eskaintza politikoak, eta, halaber, badakite arerio biren borroka, erronka, duelo, eta heroi mediatiko horien odolaren usaina, lehen maila jartzeak zuzenean erakarriko diela audientzia kopuru mamitsu bat.

Batek baino gehiagok pentsa lezake, aitzitik, katea pribatuak eman zituzten audientzia indize oso altuak kontutan izanda ere, ezina dela telebista aurreko eztabaida soil batzuk hain eragin handia izatea. Baina, erreparatu behar dugu, eztabaida mediatiko

haiek kanpainaren tonua markatu zutela zeharo. Eztabaida haiek espiral baten erpinak izan ziren, elur-jauzi baten hastapenak, zeren eta handik aurrera, ez bait zen egongo komunikabide bakar bat, Estatuan zein nazionalitate ezberdinetan, eta kanpaina osoan zehar, eztabaida saio haiek aipatuko ez zituenik. Are gehiago, buruzagi politikoek beraiek ere, aktibaz edo pasibaz, eztabaida haiek izango zituzten aipagai eta lehen mailako erreferentzia, komunikabideen eta hauteslegoaren aurrean.

Hauteskunde kanpainaren klima bipolarizaketa indartsu baten alde ezarri zen, eta Aznarren eta Gonzalezen artean ez zen geratzen zirrikitu bakar bat nazionalismoarentzat. Gogoratu bestela zein leku urria egin zioten hauek autonomiaren kontzeptu ahulari beren programa eta eztabaidetan.

Errealitatea biren arteko aukera zen. Haruntzagokoak ez zuen esistitzen.

Noski, ez dugu esango aipatu prozesu politiko eta mediatiko bi hauek, alegia, gobernua eskuratu beharrik sortu duen pragmatismoak eta komunikabideen iharduna manikeoak, erabat esplikazake den nazionalismoaren

gainbehera txiki hori. Kontutan hartu behar dira ere nazionalismo ezberdinen barne arrazoi eta ahuldade kointuralak. Baina eraginen bat nabari daiteke aipatu bi parametro hauek kariaz.

Estatuko nazionalitate historikoei begiratzen badiegu, lehen badaezpadako datuetan oinarriturik, ikusiko dugu Galizan nazionalistek ez dutela batere aulirik lortu; Catalunyan, berriz, hain emaitza oparoak igurikatzen zituen CIU estankatu egin da, beherantzako joera erakusten duelarik (eskainu bat galtzen du), eta, halaber, ERC alderdia.

Hego Euskal Herriari dagokionez, bestalde, esan beharra dago EAJk 1989an baino 35.624 botu gehiago lortu baditu ere, 1991 baino 9.281 botu gutxiago lortu dituela, eta HB koalizioak, bere aldetik, 1989an baino 10.982 botu gutxiago izan arren 91eko emaitzak hobetu dituela 3.410 botu gehiago lortuz. Baina, oro har, EEaren desagertzea eta EA-EUEn porrotaren ondorioz (1989an EAK bakarrik lortutako emaitzak baino 18.895 botu gutxiago lortu ditu), botu nazionalistak behera egin du, hala ere, EAJ eta HBren igoera erlatiboak ezin bait du konpentsatu azken hauen beherakada.

Botuak pragmatikoa behar zuen izan, batarentzat edo bestearentzat, ez zegoen erdibiderik. Edo hala sinestartarazi diote hauteslegoari, bestetan nazionalista bozkatu duenari barne.